



Dabas aizsardzības pārvalde

Cepla dolomīta atsegums

Publicēts: 03.11.2020.



Aizsardzības kategorija: aizsargājams ģeoloģisks un ģeomorfoloģisks dabas piemineklis.

Kods: LV0440010

Administratīvais iedalījums: Aizkraukles novads, Aizkraukles pagasts

Ministru Kabineta noteikumi:

[Nr.175 "Noteikumi par aizsargājamiem ģeoloģiskajiem un ģeomorfoloģiskajiem dabas pieminekļiem"](#)

[Nr. 264 "Īpaši aizsargājamo dabas teritoriju vispārējie aizsardzības un izmantošanas noteikumi"](#)

Pārvalde:

sākot ar 2011.gada 1.februāri, aizsargājamā ģeoloģiskā un ģeomorfoloģiskā dabas pieminekļa pārvaldi īsteno vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra pakļautībā esošas tiešās pārvaldes iestādes Dabas aizsardzības pārvaldes struktūrvienība [Vidzemes reģionālā administrācija](#).

Vispārējs raksturojums

Ģeoloģiskais dabas piemineklis Cepla dolomīta atsegums, atrodas Aizkraukles novadā, Aizkraukles pagastā, dabas parkā un Natura 2000 teritorijā Daugavas ieleja.

Teritorija ir izvietojusies Viduslatvijas zemienes austrumu malā, Daugavas (Lejasdaugavas) senlejas nogāzē.

Dabas pieminekli veido divi lielāki un virkne sīkāku dolomīta atsegumu, kā arī avoksnāji un avoti. Dabīgas izcelsmes dolomīta atsegums ir novietojies Daugavas senlejas nogāzes lejasdaļā. Atsegums ir aptuveni 20 m garš un līdz 4 m augsts. Otrs lielāks dolomīta atsegums atrodas nelielā pamestā karjerā senlejas nogāzes augšdaļā. Arī pati Daugavas senlejas nogāze ir nozīmīgs ģeoloģisks veidojums.

Dolomīti stratigrāfiski pieder augšdevona Daugavas svītas Oliņkalna ridai, jeb bij. Porhovas slāņiem.

Daugavas senleju ietverošie dolomīta atsegumi ir veidojušies leduslaikmeta noslēgumā ledāja kušanas ūdeņiem iegrauzoties zem ledāja vāka esošajos iežos. Domājams, ka senleja neizveidojās viena apledošanas rezultātā, bet sāka veidoties jau senāku apledošanu gaitā, pirms vairākiem simtiem tūkstošu gadu. Zināma loma senlejas nogāzes atsegumu regulārā atjaunošanā bija Daugavas upes erozijai pirms ūdenskrātuves izveides.

Teritorijā atrodas ES aizsargājami biotopi – karbonātisku pamatiežu atsegumi (8210) un avoti, kuri izgulsnē avotkaļķus (7220).

Minētais dabas veidojumu komplekss ir nozīmīgs gan kā stratigrāfiski nozīmīgu slāņu atsegumi, gan kā raksturīga un izteiksmīga senlejas nogāze, gan arī kā ainaviski augstvērtīga teritorija.

Teritoriju nepieciešams saglabāt gan zinātniskiem stratigrāfijas, ģeomorfoloģijas un hidroģeoloģijas pētījumiem, gan kā ainaviski vērtīgu dabas veidojumu, kas ir nozīmīgs arī kā vērtīgu biotopu vieta.

 [geol_cepla_dol_atseg_det_apraksts.docx](#) 

Robežshēma: [ortofoto_pamatne](#)

Dabas datu pārvaldības sistēma OZOLS:

citi dati par šo un citām Latvijas īpaši aizsargājamām dabas teritorijām dabas datu pārvaldības sistēmā [OZOLS](#)

<https://www.daba.gov.lv/lv/cepla-dolomita-atsegums>